

חברת הכנסת אורית פרקש הכהן
Member of Knesset Orit Farkash-Hacohen

ירושלים, 17 בנובמבר 2024

לכבוד
פרופ' דניאל הרשקוביץ
נציב שירות המדינה

שלום רב,

הנדון: דרישה לפתוח בחקירה בגין הפרת דין מתמשכת מצד מזכיר הממשלה, מכוח סעיפים 17 ו-32 לחוק שירות המדינה (משמעת), תשכ"ג-1963

אנו, קבוצת חברי כנסת ישראל, פונים אליך בבקשה דחופה להפעלת סמכותך החוקית ביחס לשרשרת אירועים חמורים המפורטים בזה, אירועים העולים כדי הפרת חוק שיטתית ומכוונת בידי נושא משרה ברמה בכירה ביותר בממשלת ישראל, תוך פגיעה מתגברת והולכת בשירות הציבורי, בשלטון החוק המתחייב בדמוקרטיה הישראלית, והכל תוך ביצוע עבירות משמעת חמורות המחייבות לכל הפחות פתיחת הליך בירור משמעותי ונקיטת צעדים בהתאם.

להלן פירוט הדברים:

הדואליות במעמדו של מזכיר הממשלה

1. מזכיר הממשלה הינו ראש מזכירות הממשלה, המהווה יחידה במשרד ראש הממשלה (סעיף 31(ו) לחוק יסוד: הממשלה; סעיף 8 לחוק הממשלה, התשס"א-2001). בנוסף, מזכיר הממשלה הינו עובד מדינה (הוראה 11.961 לתקשי"ר).

חובת השמירה על החוק

2. כלל גורמי הממשלה ומוסדותיה בשירות הציבורי, כפופים להוראות החוק בישראל ופועלים מסמכותו. ביחס לממשלה, משמעותה של כפיפות זו הינה כי הגורם המוסמך לפרש את הוראות הדין ואת גדר החוקיות בממשלה ועובדיה, הוא היועץ המשפטי לממשלה.

3. כך נקבע בהנחיות היועץ המשפטי לממשלה, ובהחלטת ממשלה שאימצה את דו"ח הצוות הבין-משרדי לבחינת סוגיות הנוגעות למערך הייעוץ המשפטי לממשלה, וכן בהוראות התקשי"ר¹.

4. עיקרון זה אף שב והודגש רק לאחרונה בפסק דינו של בית המשפט הגבוה לצדק, שניתן פה אחד ע"י תשעה שופטים: "בפתח הדברים, נחזור למושכלות ראשונים – היועצת המשפטית לממשלה היא הפרשנית המוסמכת של הדין כלפי הרשות המבצעת. כל עוד לא פסק בית המשפט אחרת, פירושה את הדין משקף את המצב המשפטי – הקיים והמצוי – ופירושה זה מחייב את הרשות המבצעת. עמדה זו יצוקה בעשרות שנות פסיקותיו של בית משפט זה" (בג"צ 6198/23 התנועה לאיכות השלטון ו-391 אחרים נ' שר הבטחון (נבו), 25.6.2024).

¹ הנחייה 9.1000 להנחיות היועצת המשפטית לממשלה; החלטת ממשלה מספר 4457 מיום 1.2.2009 שאימצה את דו"ח הצוות הבין-משרדי לבחינת סוגיות הנוגעות למערך הייעוץ המשפטי למשרדי הממשלה; הוראה 40.331 והוראה 40.332 לתקשי"ר.

חברת הכנסת אורית פרקש הכהן
Member of Knesset Orit Farkash-Hacohen

5. ביחס לעובד מדינה, אי קיום "המוטל עליו כעובד המדינה על פי נוהג, חוק או תקנה, או הוראה כללית או מיוחדת שניתנו לו כדין" כגון פעילות בניגוד להוראות היועץ המשפטי הממשלה, מהווה עבירת משמעת בהתאם לסעיף 17(2) לחוק שירות המדינה (משמעת), תשכ"ג-1963.
6. לחובה זו, מצטרפת הצהרתו של עובד מדינה טרם מינויו: "אני מתחייב לשמור אמונים למדינת ישראל ולחוקיה ולמלא ביושר ובאמונה כל חובה המוטלת עלי כעובד המדינה" (סעיף 34 לחוק שירות המדינה (מינויים), תשי"ט-1959). התחייבות זו היא אינה אוסף של מילים ריקות.
7. למרות האמור, הרי שבתקופה האחרונה החלו שרי הממשלה בכלל, ומזכיר הממשלה בפרט, בהפרה שיטתית ובוטה של החובה לפעול בהתאם לפרשנות הדין המחייבת את הממשלה ועובדיה, פועלים בחריגה מסמכות, באופן שמכרסם בשלטון החוק בשירות הציבורי כולו.
8. הפרקטיקה החדשה שהתבססה אצל שרי הממשלה ומזכירה היא דחייה למעשה של פרשנות היעוץ המשפטי לממשלה את הדין, והודעה כי יצייתו רק לפסיקת בית המשפט תוך שימוש בטענה הפופוליסטית כי היועצת המשפטית לממשלה הוא "רק מייעצת", ובידס הבחירה אם לקבל את עצתה אם לאו.
9. אירועים אלו, המתרחשים בתכיפות הולכת וגוברת, תוך השתלחות בוטה ביועצת המשפטית לממשלה ועובדיה, מחייבים תגובה משמעתית נחרצת. לצערנו, הדוגמאות לכך רבות ומפורטות בנספח המצורף למכתבנו זה, להלן העיקריות שבהן:
 - (א) החלטות שקיבלה הממשלה, בעניין חוק הגיוס, שלא בהתאם לחוות דעת מערך היעוץ המשפטי לממשלה²; וכן מכתב מטעם מזכיר הממשלה בו הוא מסרב לפעול בהתאם לדרישת היעוץ המשפטי לממשלה, ומאשימו בהתערבות פסולה בציינו: "דומה כי אין מקום להתערבות אקטיבית של היעוץ המשפטי לממשלה בהוצאת הנחיות פרטניות"³.
 - (ב) מכתב מטעם מזכיר הממשלה בעניין ייצוג פרטי לממשלה, בו הוא מאשים את היועצת המשפטית לממשלה כי הנחייתה לאשר ייצוג פרטי לממשלה אך לא למשרדיה, לא מקובל עליו והינה "ניסיון תמוה לכפות הפרדה על הממשלה" ומהווה: "דרישה בלתי חוקית ובלתי חוקתית" ואף: "רעיון אנטי חוקתי המנוגד ליסודות החוקתיים הכי בסיסיים". בסופו של המכתב מודיע מזכיר הממשלה, שחור על גבי לבן, כי אין בכוונתו להיענות להנחיה וכי יפעל בניגוד לה: "אשר על כן, הממשלה דוחה מכל וכל את הסייג שהוספת במכתבך. עמדת הממשלה תוגש לבית המשפט, באמצעות עו"ד פרטי, בשם הממשלה כולה כולל כל השרים הרלוונטיים וכלל גורמי ביצוע הכפופים לה"⁴.
 - (ג) הוראת מזכיר הממשלה לחשב הכללי ולחשב משרד העבודה, לפעול בניגוד להנחיות היועצת המשפטית לממשלה ולעמדתה, בעניין סבסוד מעונות היום תוך איום בהטלת "סנקציות מנהליות נגדו"⁵; וכן מכתב מטעם מזכיר הממשלה בו הוא מאשים את היועצת המשפטית לממשלה שהיא פועלת "בסתר" ו"בחוסר סמכות", וכי הנחיותיה הינן "בלתי חוקיות"⁶.
10. מן המקובץ עולה בבירור כי מזכיר הממשלה פועל באופן לא חוקי, תוך הצגת חוות דעת משפטיות שסותרות את ההנחיות שמקבל, בחוסר סמכות, תוך זריעת בלבול בכלל הממשלה ותוך האשמת

² מכתבו של המשנה ליועמ"ש עו"ד לימון מיום 27.3.24 למזכיר הממשלה המתאר את השתלשלות האירועים בעניין תיקון החלטה מס' 682 בנוגע לחוק הגיוס.

³ מכתבו של מזכיר הממשלה, יוסי פוקס, למשנה ליועמ"ש עו"ד לימון, מיום 5.8.24.

⁴ מכתבו של מזכיר הממשלה, יוסי פוקס, למשנה ליועמ"ש עו"ד לימון, מיום 26.4.24.

⁵ מכתבו של המשנה ליועמ"ש עו"ד לימון מיום 3.11.24 למזכיר הממשלה.

⁶ מכתבו של מזכיר הממשלה, יוסי פוקס, למשנה ליועמ"ש עו"ד לימון, מיום 4.11.24.

חברת הכנסת אורית פרקש הכהן
Member of Knesset Orit Farkash-Hacohen

היועצת המשפטית לממשלה כי הנחיותיה ניתנו בחוסר סמכות (!) כך ממש. מעציב במיוחד לראות כי האירועים האמורים נעשים בנושא כה קריטי לציבור הישראלי המשרת, בימים אלה של מלחמה בסוגית הגיוס והשוויון בנטל.

11. קשה להפריז בנזק המערכת לשירות הציבורי הטמון בפרקטיקה קלוקלת זו של מזכיר הממשלה, לו תשתרש ותחלחל לכלל עובדי השירות הציבורי. הדבר יביא ללא ספק לקריסה של עקרונות יסוד בשירות הציבורי. מעתה כל עובד מדינה, בכיר כזוטר, יוכל לצפצף על חוות הדעת של הייעוץ המשפטי ולהיתלות במזכיר הממשלה לראיה. מכאן – הדרך להשחתת השירות הציבורי קצרה.
12. למען שלמות התמונה יוער, כי בימי החקיקה המשפטית מטעם הממשלה, טרם ה-7 באוקטובר, ניסתה הממשלה להעביר תיקון חקיקה שקובע באופן מפורש כי הייעוץ המשפטי לממשלה יהיה רק בגדר יעוץ ולא מחייב⁷. סוגיה זו הייתה אחת מסוגיות הליבה המשמעותיות שעמדו במחלוקת בימי ההפיכה המשפטית, ואף נדונה בהרחבה במהלך ניסיונות ההידברות בבית הנשיא. תיקון זה לא הושלם לידי חקיקה, ומכלל לאו אתה שומע הן, כך שלמעשה המצב החוקי הקיים נותר על כנו. על כן האירועים המתוארים לעיל מהווים הפרת דין בכוונת מכוון ללא בסיס חוקי לכך.
13. אין מנוס מן המסקנה כי הפעולות המתוארות מהוות הפרת חוק שיטתית ומכוונת המבוצעות בידי מזכיר הממשלה, מנוגדות לחובתו לפעול בהתאם לנהלים המחייבים עובדי מדינה כגון התקשייר וכללי האתיקה לעובדי מדינה⁸, ועולות כדי עבירות משמעת לפי חוק המשמעת.

לפיכך אנו פונים אליך:

14. מתוקף תפקידך לפי סעיף 32 לחוק שירות המדינה (משמעת), תשכ"ג-1963, הנך נדרש להפעיל בדחיפות את סמכותך ולפתוח בהליך משמעתי בגין אירועים אלו, ולנקוט באמצעים המתבקשים לאור הפרת הדין המתמשכת, ומתן יד להפרות הדין ע"י עובדי הממשלה הבכירים ושריה.
15. אי-נקיטת הצעדים המתחייבים, ואי מימוש אחריותך לפי חוק, יש בה משום מתן יד להמשך רמיסת שלטון החוק, כמתואר לעיל.

בכבוד רב,

ח"כ אורית פרקש-הכהן

⁷ סעיפים 32א(ג)+(ד) להצעת חוק יסוד: הממשלה (תיקון – סמכויות הממשלה בענייניה הפרטיים), התשפ"ג-2023) כפי שהובאה בנוסח לדיון בפני וועדת חוקה, חוק ומשפט ביום 11.1.23.
⁸ כלל 2.01 לכללי האתיקה לעובדי המדינה וכן שם, כלל 4.01.